

Registratienummer: Z -23-157148/172680

Nota van beantwoording bezwaren draagvlakmeting Stad aardgasvrij

Inleiding

In het kader van het project Stad Aardgasvrij is van 3 tot en met 30 juni 2023 door middel van een stemming een draagvlakmeting gehouden. Op 14 juli 2023 is de voorlopige uitslag van de draagvlakmeting bekendgemaakt. Kiezers hebben gedurende drie maanden gelegenheid gekregen bezwaren in te dienen. Tijdens de openbare zitting van het centraal stembureau, gehouden op 23 oktober 2023, is gebleken dat een aantal kiezers van deze mogelijkheid gebruik heeft gemaakt.

De ontvangen bezwaren worden hieronder samengevat weergegeven en, met behoud van dezelfde nummering, beantwoord. Bij de beantwoording is steeds de volledige inhoud in acht genomen, echter met uitzondering van de bezwaren die op de draagvlakmeting zelf geen betrekking hebben – het centraal stembureau acht zich daaromtrent niet bevoegd.

➤ **Bezwaar 1 – Inkomende post 246403**

Dit bezwaarschrift is ontvangen op 5 oktober 2023. Ten overstaan van het centraal stembureau is de inhoud ervan door de indieners tevens mondeling ingebracht. Gesteld wordt:

- 1.1. Door de vraag op het stembiljet *“Ik kies voor het per 2025 niet langer ontvangen van aardgas”* is mogelijk verwarring ontstaan.
- 1.2. De stembureauleden hebben geen – krachtens de Kieswet verplichte – opleiding voor hun taak gevolgd.
- 1.3. Enkele leden van het projectteam Stad Aardgasvrij hebben zich tijdens de stemming opgesteld op zodanige manier dat van beïnvloeding kan worden gesproken.

• **Beantwoording bezwaar 1**

- 1.1. Er is voor gekozen om de tekst op het stembiljet zo eenvoudig mogelijk te houden en bij de oproep voor de stemming een begeleidende brief te voegen waarin het een en ander nader wordt toegelicht.

Eventuele verwarring over (de tekst op) het stembiljet kan aan de wettigheid van de stemming en aan de geldigheid van de uitslag niet afdoen. Niet uitgesloten kan worden dat de vraagstelling op het stembiljet niet door alle kiezers even goed is begrepen en dat daardoor een aantal kiezers zich in hun keuze heeft vergist. Mogelijke onduidelijkheid van de vraagstelling openbaarde zich reeds op de eerste stemmingsdag, hetgeen reden gevormd heeft om vervolgens de kiezers bij het uitreiken van het stembiljet steeds enige toelichting op de beide keuzemogelijkheden te verstrekken. Ook die mogelijke onduidelijkheid doet aan de wettigheid van de stemming en de geldigheid van de uitslag niet af.

Uiteraard staat nog helemaal niet vast dat de aardgasafsluiting daadwerkelijk in 2025 plaatsvindt. Dat desondanks (alleen) dit jaartal op het stembiljet staat, maakt de stemming ook al niet onwettig. Ook aan de uitslag doet dat niet af.

- 1.2. Het al dan niet gevolgd hebben van een specifieke opleiding door de stembureauleden is in dezen niet ter zake doende en doet aan de wettigheid van de stemming niet af. Verantwoording hierover jegens kiezers is in het geheel niet nodig. Opgemerkt wordt in dit verband dat de stembureauleden voorafgaand aan de aanvang van de draagvlakmeting wel degelijk een (uitgebreide) instructie hebben ontvangen. Bij de opstelling van het rooster voor de bemensing van de stembureaus is er bovendien rekening mee gehouden dat er steeds ten minste een stembureaulid aanwezig was met de nodige ervaring op dit gebied.
- 1.3. Niet gebleken is dat projectteamleden kiezers zouden hebben beïnvloed of dat aangaand de door hen uit te brengen stem zelfs ook maar zouden hebben gepoogd. Kiezers zijn wel actief benaderd, maar slechts om te gaan stemmen. De acties waren bedoeld om de opkomst te bevorderen.

Weliswaar zijn tijdens de – openbare – stemming wel een of meerdere van die projectteamleden in het stemlokaal in “Het Trefpunt” geweest, maar dat was op zichzelf volkomen legaal. Wat diezelfde leden buiten het stemlokaal eventueel hebben gedaan of gelaten, valt buiten de directe verantwoordelijkheid van de organisatie van de draagvlakmeting.

Dit geldt evenzeer de gestelde aanwezigheid van projectteamleden in de omgeving van het mobiele stembureau. Voor zover zich al leden van het projectteam bij het mobiele stembureau hebben opgehouden, was dat louter en alleen gericht op het bevorderen van de opkomst en is daarbij van beïnvloeding van de stemgerechtigden in hun keuze niet gebleken.

Het bevorderen van de opkomst was ook precies hetgeen beoogd is met het op enkele dagen inzetten van een ijscokarretje. De verstrekking van een schepijsje vormde een – ludieke – aktie om op de draagvlakmeting (extra) aandacht te vestigen. Met het feitelijk uitbrengen van een stem hield de verstrekking van die (gratis) consumptie geen verband en vormde in die zin daarvoor dan ook geen beloning. Overigens bleken vooral ook jeugdige, niet-stemgerechtigde, inwoners van Stad aan 't Haringvliet van deze mogelijkheid gebruik te hebben gemaakt.

➤ **Bezwaar 2 – Inkomende post 246402**

Dit bezwaarschrift is ontvangen op 23 oktober 2023. Ten overstaan van het centraal stembureau is de inhoud ervan door de indiener tevens mondeling ingebracht en ter zitting door twee andere kiezers mede ondertekend. Gesteld wordt:

- 2.1. Omdat niet alle bewoners/eigenaren individueel hun stem hebben mogen uitbrengen, maar de draagvlakmeting beperkt werd door een stem per gasaansluiting, is gehandeld in strijd met eerder ter zake gedane beloftes. De gestelde eis van 70% is hierdoor niet gehaald.
- 2.2. Tijdens de draagvlakmeting zijn de wettelijke regels met betrekking tot de privacy overschreden. Door op basis van de ingeleverde stempassen overige kiezers te benaderen om hen tot het uitbrengen van hun stem te bewegen heeft de gemeente gehandeld in strijd met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- 2.3. Doordat voor het mobiele stembureau gebruikgemaakt is van de camper van de gemeente, is niet voldaan aan de vereisten die de Kieswet daaraan stelt. Met name de uitstraling van dit stembureau was niet of onvoldoende neutraal, mede doordat zich in de nabijheid van dit stembureau vaak voorstanders ophielden en door de verstrekking van ijsjes.

- **Beantwoording bezwaar 2**

- 2.1. Dit bezwaar raakt niet zozeer het proces of de uitslag van de draagvlakmeting zelf, maar heeft met name betrekking op de criteria voor wat betreft het begrip kiesgerechtigde en daarmee op de omvang van de groep kiesgerechtigden. Deze criteria zijn opgenomen in artikel 1 van de Tijdelijke verordening draagvlakmeting Stad aardgasvrij Goeree-Overflakkee, zoals die op 10 november 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld. Artikel 3, tweede lid, van deze verordening bepaalt voorts nadrukkelijk dat per verblijfsobject ten hoogste een stem kan worden uitgebracht. Daarover een inhoudelijk oordeel te geven valt buiten de competentie van het centraal stembureau.
- 2.2. De stempassen hebben tijdens de draagvlakmeting geen ander doel gediend dan de toelating van kiezers tot de stemming te controleren. Op basis van de ingeleverde stempassen zijn geen andere kiezers benaderd. Wel is gedurende de draagvlakmeting in het register van de verblijfsobjecten waarvoor een stem mocht worden uitgebracht, aantekening gehouden. Op basis van dat register is van een gerichtere inzet van het mobiele stembureau sprake geweest en is op een aantal adressen aangebeld. Daarbij is in een aantal gevallen aan de desbetreffende bewoners gevraagd of zij alreeds van hun stemrecht gebruik hebben gemaakt. In het geval van een ontkennende reactie is hun de gelegenheid geboden dat stemrecht alsnog te benutten. Van stemdwang is daarbij niet gebleken.

Waar gesteld wordt dat gehandeld is in strijd met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), wordt in het bijzonder bedoeld op een van de basisbeginselen van de AVG, namelijk doelbinding. Dit beginsel brengt met zich mee dat persoonsgegevens alleen mogen worden verzameld voor dit doel. Oftewel: de organisatie mag de gegevens niet ineens voor een heel ander doel gebruiken. Het is wel toegestaan om persoonsgegevens verder te verwerken als dit verenigbaar is met het doel.

In het geval van de draagvlakmeting zijn de gegevens primair verzameld om de totale omvang van de kiesgerechtigde populatie te kunnen bepalen en voorts om een resterend deel van het electoraat, bij wijze van service, de gelegenheid te kunnen bieden op een uiterst eenvoudige wijze aan de stemming deel te nemen. Met het basisbeginsel van doelbinding is een en ander niet in strijd te achten.

Overigens wijst het centraal stembureau er hier nog op dat indien het vermoeden bestaat dat een organisatie zich niet aan de privacywetgeving houdt, daarover een klacht kan worden ingediend bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

- 2.3. Om de opkomst bij de draagvlakmeting te bevorderen – en om het de kiesgerechtigden in dit verband zo gemakkelijk mogelijk te maken – is ervoor gekozen om de camper van de gemeente, de zogenaamde GO-bus, als mobiel stembureau in te zetten. Gedurende de stemperiode is deze rijdende balie van de gemeente op elf dagen als zodanig actief geweest.

De uitstraling van de GO-bus is een neutrale. Weliswaar is zij aan de buitenzijde voorzien van gemeentespecifieke kenmerken, zoals de naam van de gemeente en enkele afbeeldingen van karakteristieke eilandelijke locaties, doch dat doet aan het neutrale karakter van de bus in dit verband geen afbreuk. De inrichting van de GO-bus was voorts volstrekt neutraal. Niets van het interieur van het mobiel stembureau was gericht op enige beïnvloeding van de kiesgerechtigden.

Het centraal stembureau hecht eraan in dit verband op te merken dat ook het stemgeheim in de GO-bus steeds voldoende was gewaarborgd. Kiezers die het mobiele stembureau hebben bezocht, hebben hun stembiljet in een afzonderlijk zitgedeelte in de GO-bus in kunnen vullen, waarna zij dat in een verzegelde stembus hebben kunnen

deponeren. In dat opzicht verschilde dit ook niet wezenlijk van de gang van zaken in het vaste stembureau.

Voor wat betreft het zich buiten het mobiele stembureau ophouden van voorstanders van het project verwijst het centraal stembureau naar zijn reactie onder 1.3. Ook voor wat betreft de bezwaren tegen het uitdelen van ijsjes verwijst het centraal stembureau naar dit punt.

Overigens

Het centraal stembureau wil er hier nog de aandacht op vestigen dat tijdens de draagvlakmeting geen enkel bezwaar is ingebracht. Naar blijkt uit de onderscheiden processen-verbaal zijn noch tijdens de zittingen van het stembureau "t Trefpunt", noch bij de inzet van het mobiele stembureau, noch tijdens de verschillende stemmingen op het adres van verblijfsobjecten ("keukentafelstemmen") door kiezers bezwaren geuit. Getuige evenbedoelde processen-verbaal zijn evenmin onregelmatigheden of bijzonderheden geconstateerd.

Conclusie

Er zijn concrete aanwijzingen noch bestaat er een ernstig vermoeden dat tijdens de stemming zodanige fouten zijn gemaakt dat zij van invloed kunnen zijn (geweest) op de uitslag. Van onregelmatigheden die maken dat de stemming onwettig verklaard zou moeten worden, is dan ook geen sprake.

_*_*_*_*_*_